

Nec gwaa

Neč gwaa

Ne’ia bò Lua kiiε, baaa pɔ Lua dàwaguɔn neč ū (Soū 127.3). Lua wá neč aafia n̄ ɔliaanzio yã’ò, à n̄ daa a zewa zĩ dàwẽeε, Lua dìleweč iko ūε, wà a ikoyã da wá nečne (Iko 6.7). Laguledɔ zĩε n̄ nepič baade piio dodo, za nepič fēnengɔɔ e aa ge zɔɔkũo. À kù wàlič wá neč gwaε, wíli n̄ toto wà n̄ da Dii zewa (Efese 6.4). À kù wà bee ke n̄ wazia busaaoe n̄ ɔnɔo, ké wame wá Lua gẽεč ū wá nečne yãi.

Dūnia guu yõač die, baič n̄ gyāč ìč wá neč dāε. Lua yã zõlekii’ea an sõu maannɔ mé ɔliaanzi mi ū (Soū 119.11). Tó wá ye wá neč kua àč na, wame wáč zíke Lua ikoyáwa sëia, wàč Lua yã da wá nepične, wí n̄ toto, aai gõ lá a maa aac dëwa, aaič ku lan Yesudeč ìč kuwa.

À kù wàč de lan mae pɔ wà yãe bee lèεñaañɔwaε. Maepi neč dasi, nepič yã lí aà i’oo, ké yãvãi kɔ dūnia guu yãi. A ye àč ɔlia a nepičzie, ké yãvãi su n̄ leo yãi. Õ à zèò á libu ke a nepične, õ à kaa kefena dà a lìa libupizi, õ à kaapi lé bò yaasa, i pɔe taεo. Bupi guu à pɔ maač tɔtɔ ké a nepič e wàč a baa ble zia yãi, õ à líč tò a guu ké a nepič e wàč yasenapa a guu we yãi.

À blebu kè, mé à gu lì nepiōne kéké aa e aa a ziké. Maepi ikalekii yòò, à í kà a pai a nepiò kòò'okii ù. Maepi zéò bòbò a guu gupiù kéké a nepiò bëbë we yái, mé à kòò'obò pèlèpeléné, õ à lakakii bò we, à lá maa bui pii kàù. Kéké a kè pii a làa, õ à nepiò sìsi a olònéné. À yái pò à kaapi dà a yái bòòlekè nepiōne.

À mè á ye an kua àò na swaúswaúé, kéké yái su iadamáo yái. Ó à kaapi pò maaç olònéné pii. A ò nepiōne: Pòpiò piiá á pòe. Ó maepi èà zí kpaalè nepiōne, kéké an baade àò ke, kaapi i e àò ku a dòowa.

À kaapi kpe yái'òné lò, kaapi kpe vâio, ãma a kai ní yôao vîé. Asa màa likpe sisicò ìò dë, wàicò ní pò yaayaac ní mlëcò ìò diue. Lí kwæac ní swadòcò maaç ku a guu mé kwâcò diue. À èà ònéné lò, aa zé vîí aa ke lá an pò gbàwa. Kaapi guu pòpii maaæ, aa fòò aac ku we, pòe a iadamáo. Tó aa yei, aali bëbë bàasi kaapi kpe. Asa kaapi zé ìò wëææ. Gbëe a fòò giné ní bòao. ãma yái pò de nepiò aac dòò, õmè de kéké kaa guu we õ an mae kukii kèkeunéné. Tó aa sù bòle kaau aa gè sì yâkeleu, an mae kuñncò we lòo. Asa an mae a e ledamá bàasi weo, sema kaa guu.

Wá gôa Lua neò ù Yesudeke yái, õ wà yâpi lèèùòwëë. Lua pò pò kòòsiwançò kàlewëë wepiie, kéké wà e wàò ku nana. À wá gbá zé tó wá yei wàò ku nana, sema wàò ku kaapi guu. Tó wá yei sòò, wá fòò bò bàasi, ãma bàasipi kaiò die. Gyâò,

kaaūa, yā̄ ūa, tō wa kē Luawa wa si yākele guu, wá yāε, Lua dee yān we lōo.

Yā bee taao yāi maeo ì n̄ neo da zéwa. Zīkea Lua yāwa n̄ ledama maaō de lan kaa pō wà a yā̄ òwēewaε. Tō wá be Lua zéu, mé wá ku Lua kaa guu, wáo baaa vīε. Wá baaapi ìo de lan line'iawa, ìo gale zīlε.

A maa wà bōa Lua zéu kai ɔl̄ wá neōne wasawasaε. Pāalea Lua zéε ì to gyā vāi ñ lees: sida ñ gyā pāle pō ì n̄ le wulea ñ nō pāleo ge ñ gō pāleo guuɔ dasi. Baa nōana ì gē uae. Tō gbē̄ gō wē zo ū, ge taba, ge gee, ge gbāsīkea zo ū, a maaō. Tō yā beeo gbē̄ kū kaa kpe, tō a ye bōuo, a gō ñ laasoo dasio ñ yākeleo ñ wedōa gbē̄eo ñ pōfeō ñ zībōnkpekeanéo ñ widaamáo ñ soleo ñ vīa zōo. Yā beeo taa ì īada gbē̄wa, iō ade gyāke.

Neo daa zéwa yā̄ gbia men kwis

A maa wào wete neozie. Bee mé a to wà dōnlε, an kua i kpaañ ñ Lua yāo, aai gō naaideo ū lá Lua yeiwa.

Yā sēia - Za nefēnengō à yādāda kò

Neo ì yādāda za ñ fēnengōe, baa tō wàlε yāe danéo. Ayāmēto a maa wàliɔ yādané zadō aai boo mao. “Ne da zé pō de aà sewa, tō à zōokū a bōuo” (Yaa 22.6).

Aç zepi kūaæ e a wẽni leu. Nefẽnena líç yãe dõ azĩaæ gĩao, a fõ o kewaæ ge keewaæo. A fõ yã'o ní gbẽeoo, më a fõ yãe we gbẽewao. Ñ beeo, nefẽnena ìç yã põ lé ke a saæc gwa piïe. A a maeæ ní a bædeæ yã'oç ní kõfíç dõkõç pii. Më aaìç gþé ç dõ, aaìç yeañzi ní zaañguo dõ. AAìç yã na ní yã'íio dõkõç. AAìç busaané ní k eañno buubuuo dõkõç. AAìç kua dòdøa ní kua kailezio dõkõee lø. A yãi lá maeæ ke ní neæ e aaæ ku aafia niensiæ, ní lá aa ke ní põ e àç na ní neæ yãmusu, bee më maa aaæ ke. E nepiæ aaæ gé zðókúi aaæ na gbẽeæ dõawa. Atësa an daæ, a gbea an maeæ, a gbea an vñiç, a gbea aai gõe ní neæ dõkõç. Måaæ neæ ìç yã dõ.

Yã plaade - Ne da kua ní a neoá yãgbiae

Da ní deo kua gudoñ ì dõ nele maamaæ. A guu õ ìç yã põ lé ke a saæc e. Ìç yãpii sí àç dileæ, yã maa ge yãvãi. Ìç a de ní dao yã'oa taasikaæ ní n taa'oaç pii. Bee gbea, da ní deo kua ní kõo ní yãkeæ põ ne lé eæ, nepi ìç gwaæ.

Ne ì a de ní a dao naawa taasikaæ

An yeakõi ní n yaalæa kõwao, ì to neæ põ àç na maamaæ. Põfëa nezi ní menakeaaançsaio ní pãkpaaè yãio, ì to vña àç ne kû maamaæ, ké à fèlæ a guu yãi. Ne põ wì pãkpaï wàç

palapalawa, yā pō ì nepi leon ke: Pōsia, bēa n̄ vīakeao, kua suununno, n̄ mēbaa gyāo.

Nē ì a de n̄ a dao yāke taasikaε

A daside, da õ ne ìo yei maamaa. Asa õme ìo aà kūa ào aà zuo o. Tó ne ku n̄ a dao, aà pō ìo naε. Tó Baa lí Naa gwa pōe ūo, mē iò aà gbēgbē, lá neç ì n̄ taasikaε, ne pō ào fēa a maezi, kē maepi lío gbē pō yeazi gwa pōe ūo yāi. Bee yāi mae pō ye a neç aao misiileε, sema àliç nepiç da kpela. Yea n nazi n̄ dōaaaleo a ɔlo nee kē n̄ ye a dazi maamaa. N ne mae, bee a to n ne ào yenzi, iò misiileneε.

Yā aaõde – Neç totoa

Negwaa maaá pōε, tó wá ye wá neç n̄zīa fō zia lá a maawa, a maa wàli n̄ totoε. An totoa de yāzékalεa ge yādilea pō wáç tei ūε. Tó wá té yādileaçzio, a maa wàç teasi yā dileneεç vīε.

Nē daa zewa

Wì ne swāgaga kē wàlē aà da zewa yāie. Swāgagaa mē ì to ne dō gu pō a kuu mē ì to ne dō yā pō kū à ke n̄ yā pō i kū à keoo. Tó swāgagaa kuo, ne ge εwaasona, aø azīa zea dō. Nē ì vīake beeε maamaaε, mē iò ye à dō gu pō á kuuε, yā

pɔ a kũ à ke ñ yã pɔ a maeɔ wedɔi à keo. Tó a de màao, aà laasoo aɔ daa doõo. Swāgagaa de lan kaa liaa guiwaɛ, kaa zɔlɛu, a gu lén we.

Beewa swāgagaa ikoyã kũ aàɔ de ne bεbea gu lé ũe. Nili ke kewa, nsuli ke kewao. Kaaá mikpakiiɛ lɔ, ì kpa pɔtuoɔne, ì kpa kpāiɔne, ì kpa pɔ pɔ su ye kaa pɔɔ ũɔkpaɔne lɔ.

Beewa swāgagaa de mikpakii û neɔne, ì neɔ si vãiwa, ì gi neɔne ñ gea gu pɔ aa gε si vãi guuo. Swāgagaaá dakpeunake no. Kasi i ke kpaaneé õ swāgagaa lé yao. Ne bɔa maa ñ uabɔa maaø yãmusu õ swāgagaa kui. Swāgagaa a zéwa, sema yã pɔ wàlɛ gbɛ̄ swāgaga a yãi àɔ ku.

Ne yã dɔa, à kũ aàɔ pɔ pɔ a yãi wì kei kewa dɔ ñ pɔ pɔ a yãi wìli kei kewao. Maeɔ yãkea a zewa ì tekpa swāgagaaue. Ikoyã bɔɔlekea a zewasai ì to neɔ feeɛ. Tó aa fèe, õ aaìɔ gi yãɔi sa.

Yã siiɔde - Ne saaukpaa yãmaa pɔ a kè yãmusu.
An saaukpaa ì to aaɔ yãmaake, zɔakaanzi ì yãvãi inéé An zĩ maa kea gbea, an saaukpaa aɔ de tekpaangu ge lemaamá yã û. Yã beeɔ taa ì tekpa neu àa εa yãmaapi ke lɔe. Ne pii ìɔ ye wà kee kèkeɛ. Tó ne yã pɔ kũ à ke ke, gãgaa nepie a gbâkaɛ à tekpa nepigu ñ yãmaakeao. Gɔɔeɔ nili gba pɔ kɔsì ñ zĩ pɔ a kèò daɛ. A aà pɔ ke naɛ.

Gba yɔɔnaeɔ̄ daa nee ké à zîkè a zéwa ge ké à ì vãi e yãi ì kaaagu, ké ào géò màa. Ìma tó gba lé ke mɔɔmɔɔ, ge àle gẽ a aseala, ne iɔ azĩa kũa ní wé yãi gba beeɔ̄ yãmusue. Ó pɔ pɔ a yãi wìc ñzĩa kũa dõ, ì sãaagu.

Yã soode - Ne swãgagaa gusaε

Tó ní è a maa wà ne toto zaaeɔwaε, a dɔ nle aà keke yãke lá à kũ a kewaε. Ìma nsuli ne swãgagaa gbéɔ̄ wáao. Tó nle ne swãgaga gbéɔ̄ wáa, nle widawàn we. Wipi a to aà pɔ ya maamaaε, a to se aào yãvãike, i ãiake sa ní yã pɔ wà a swãgàga a yãipi keao.

Yã soolode - Swãgagaa ní yenzio

Ne pii kũ wàli ní toto gɔɔ pɔ aa zâ yãwaε. Mae maa ge da maa kũ aào dõ zaa pɔ á a ne swãgagawa ní lá a ke à aà daò zéwa, i ke aà ɔɔkpaa yãi no. Wì ne swãgaga ké aà e yã pɔ kũ aà ke ní yã pɔ i kũ aà keoo dõ yãie. I ke sɔ̄ tsiaiwà ò wàle yá yãpi guuo, mé wìli ne swãgaga ké ní pɔ e wee yãi no bá! Yã pɔ tò nle ne swãgaga, ñ a bɔolekeè. A maa ñ ne swãgaga ní yenzioε, i ke pɔfẽ bɔbɔawà yã no!

Tó ne yãkè a mae ge a daε, mé da ge mae pɔ fèlε, a maa aà menake gĩa yɔɔ e a pɔ kpàlεε, i gbasa nepi swãgaga. Mena yɔɔna pɔ mae ge da kèpi, a to da ge mae pɔ weee. Gɔɔ bee

a nepi swāgaga a zéwa sa n̄ yenzio n̄ ledaawào. Ne swāgagaa gbea, a maa ñ o nepi e n̄ yeaazi. Yã bee i ke neçone nae. I kū ne ào e a mae ge a da yeazio, a yãi àle a swāgagaio! Tó a de màaæ, yāvāiæ. Pɔ pɔ a to ne laasoo kpaanla bee taa keo, ne swāgagaa gbea, ní aà gba sɔ n̄ yenzio, ní oè lá n̄ ye zia baasi n nepi ào be zé maa pɔ nle aà dawà guu.

Yã soplade - Yã pɔ n a legbẽ neçone, nili ke pii

Ne maec ge ne daø aaì legbẽ neçone, ni yã pɔ n a legbẽ neçone kea? Legbẽa nee líç zĩ'ũo, ãma e ñyõ gé legbẽi nee, níli a upa gĩa!

† Legbẽapi a kea?

† Kpelewa má kei?

† Legbẽapi a dɔ nepilea ge a dɔaalæo?

Yã taa guu, mae i legbẽ nee i me: Tó n yãe bee kè, má kene kewa. Ne i yã pɔ a mae mè à kəpi ke, maepi i gi yã pɔ a mè á kəpi kei, nepi pɔ a yaë! Nepi aø maepi naai vĩ lan yãawa lõo, mé aø maepi wí vĩ lá a ziwa lõo.

Yã bee taao yãi, wà mikẽ legbẽa neçonewa. Pɔ pɔ a àike nee, ñme maa wà a yã'oè. Tó n yã'ò, a maa nili kee.

Yā swaañde - Yā pɔ́ n̄ ò nee n̄ mè nyō ke nìli ke

Tó n̄ ò nee n̄ mè: Tó n̄ yāe bee k̄e má n̄ gbeē lao! Lá a yāku yā soplade guuwa, ní ke màa. Tó nepi ḡì à yāpi k̄e, kpelewa nyō keè sai? Amole ni dile ñ aà gbē sīanao, n̄ fele n̄ palapalawà pā. N̄ vīa dàdaaazi yā pɔ́ a k̄epi yāi. À kū yāa sō aà nepi swāgagaè, asu to yāpi lēlē pāo. Tó a tò a yāpi lēlē pā, nepi a yāpi sìa da lōo. Asa a dō lá a k̄e tò pii, a mae a a gbeō e k̄ò le!

Yā keokwide - Baa n̄ negēñé, Naa n̄ nēnēñé

Nēñé gwaa yāeñá á zānguo yāe, yādadaané yāeñ musu sō, nēñé ntēñ, gēñé ntēñ. Gēñé n̄ gēñ yāze dōñ guu, nēñé n̄ nēñé yāze dōñ guu. Gēñé yāze dōñ guu, mae mé a yāda negēñé, nēñé yāze dōñ guu sō, da mé a yāda nēnēñé. Yā bee ku za wá deziñ gōñ màaæ, wá dō k̄ò. Yādadaané zīakūadō n̄ kēa gbāsīwaoá yāgbiaæ.

Yā kwide - Nìli yāç lēeñé

Yālēeñá, yā taac n̄ yaasiñ ì gbāka nēñ gwaaæ. Ledamaeñ n̄ yābōlēeñ ì yāya üe, mé a dōa ìc zīñ. Yā taac ge yālēeñ ì yā pɔ́ n̄ ye ñ oné pìliwané wasawasa yāyasai.

Yā kefenaæñ gwa ke.

†   Yāzi maaç di Bibeli guue

- † Felekaa fīc
- † Yā pō lé ke lagulēdōcō
- † Yālēeūa ní wá kuao ge nōbōcō kua

Nēc totoa za ní fēnēngōcō e aa ge kaò wēe aañ. Yādadaa ne pō a wé i kēoe e aà ge kaò wēe aañ. Yādadaa nēcōne za an fēnēngōcō mē n kua ēkpalea ū, asa wì yāda nēe za aà fēnēngōcōe.

Wà yādā nēe beeōne za an negōcōe: Mōizi, Samueli ní Danielio. An maeo Lua yā ní kua gbēo guu yāo ní zīakūadōo ní mikēa vāiwao dānēe.

Lá wáli ɔlia nēcōzi, a keeōn ke:

- † Negwaa ní yenzio ní sīana'oaèo ní laaikpalea yāo. Yālēeūa pō a aike nēe mē de maeo to nēc ní dōo Lua gēēc ū.
- † Misiileayā pō kōsì ní neo daè za aà fēnēngōcō, yā pō ne utiina a fō à a bōole dō ū: Ao, aawo, ke kewa, nsu ke kewao.
- † Tó à yāzede kē, ní aà saaukpa.
- † Tó à kū ní ne swāgagaè, gaga a gōowa, āma ní suuuo ní yenzio.
- † Kō'oac, metotoac, lesiaac.

Yā pō wá tepewà wà nēc daò zēwa keeōn ke:

- † To ne dõ ké n̄ yeazi maamaa, n̄ili leɔ siè, n̄ili kɔɔeɔ oaancɔ, n̄i bεbeaancɔ. N̄ili dikpe yɔɔnaeɔ ke n̄ ua, Yesu ia dikpeɔ, Yesu vua dikpeɔ, nepiɔ keeɔ wẽ kūaa dikpeɔ. I ke sɔ ò sa dea yã no, ké baade pɔ e àɔ na, n̄i gba yɔɔnaeɔ da n̄ neɔne an pɔna yaa yãi.
  - † Neɔ pɔna yaa.
  - † Wàli wá ne yɔɔnaeɔ se wà n̄ kpá wá kuε, lá Yesu ì ke yãawa (Maaku 10.13-16; 9.36-37). Tó nle ke màa, àà pɔ ali ke naε, n̄ili ɔlɔnɛ ké aa bεee vĩ.
  - † Wabikea Luawa dadanee n̄ Lua taasileao. Neɔ ìɔ ye kɔɔ'oaiε. N̄ili gbé saaukpaa dada neɔne lɔ. Tó wà aà gbà pɔ, ìli o a saaukè.
- N̄ili misiilea gbéone dada neɔne, atësa mpi n̄ àa dao n̄ n̄ gbézɔɔ dee pâleɔ. Gbé saaukpaa dadané. Dadané lɔ aàli Lua saaukpa.
- † N̄ili yã'o n̄ neo vùuvuuusai. Miké neɔ sɔsɔawa. Tó ne nà a gbédeeɔ sɔsɔawa, bɔè kpakpa gɔɔ. À kù n̄ aà swãgaga n̄ yãkeaoε, i ke n̄ léo no! Ke n̄ yenzio. Wisaiyã'oa n̄ yãdɔɔsai'oao n̄ faai bɛε boao maa n̄ maeɔɔ. Sema Lua saaukpaa (Efese 5.4). Dada neε za a fẽnengɔɔ, ké aàlí to a legbe'i àɔ na, ìli misiile gbéε.

- ✚ Dada nee, gó i yâké a zéwao, aàli awakpa. Æma ìo zí'ú n neç zíeo, kéké aa we ní tàaei ge aa sîana o. Aame, wame wà kpâipi ò, ge wame wà eepi tò.
  - ✚ Bee yái dada nee, lá ali ke aà vãi ní maaø dôkôë. Bee a døaale aà vãi pø a kè dô, i a awakpa. Beewa ló, ali taae pø a kè Luaë ge bilae ge gbéee awakpa.
  - ✚ Zíaküadža yâbçoleke nee, ne wè pla a fô yâ gbá dô. Ke kewà, nsu ke kewào! Tekpa totoapiu ní flão, ãma mikë pçfë n palapalaaowa (Efesë 6. 4). Tó wá ye neç totoa yâ bø maa ua, sema wà kale wíli gwa ní kôo.

Naa n̄ Baaò aame aali kale aa gwa n̄ kõo, aame aaliõ makõe mõõmõõ yã põ kù wà ne swägaga a yãi. I kù Baa netotoa yäpii to Naae adoo, ampla mpii aa õdakõwae. À kù neõ felë ka n̄ maeõla, aale yädoõ yáe.

- ✚ Neə̄ guu, baa an gbé̄ pə̄ kèsāańzi, a f̄̄ yā̄ pə̄ Baa yeio la Naawa kē̄ à e à a sāasā dō̄ yā̄. Yā̄'oa n̄ kō̄ n̄ kō̄ yādō̄ao, ᷑m̄e a to maē ᷑ nē yālamá beēōne.

Felekaayā dodoake ñ bui dodoakeo

Tó Baa n̄ Naaò an felekaayā doñō, bee a yā'iné n̄ ua. Tó wá ye wà ñ gyā bee taae, sema Baa n̄ Naaø aaliø yā'o n̄

kõo mòcmwó. Tó aale yã'okõe, aali o ní nõsepuao. Tó bui lee plao ku ua doú, a yã õ wàle o la. A maa bui lee plapi makõe an felekaa yãmusue, totoayã ní ñadaamá yã. Luayã mé felekaayã ní totoao yãzinda û.

Né wè siiõ e wè swaaõ daà zéwa

Za wè bee leu ne nà azia yã bçolekeawa, pø pø tò ma yãe bee bçolekein ke, pø pø tò mi yãe bee bçolekeion ke. Wa fõ yãe bçolekeè, ge wa fõ yãe gwaaanc. Baa ní Naao, aame aaliõ yã maa da ní necone sãnu mòcmwó Lua yã musu ní dñnia yã musuo ní lá wa ke wào ku aafiao.

Né daa zéwa yã kù aào wá kúa gbääe

Yã pø maa aào wá kúa gbää de yã kiniøla wá wële guun we. Lua wá gbá né, a maa wà zaae dile, wílio dëeka maamaa, ké wà e nepiø daa zé maawa ledamáe. Zaa pø nýõ dile nzïawa ní dëe pø nle ká zípi guuo, Lua to nì a ài e zõo ní n nepiø.

Fidagoo

Yãa oosi, bleble laaa gþea, õme fidaa necone go û. Goo bee õ baade i zõle tei, õ mae zõo iø fida necone. Lá wá den ke, lá wá mae i ken ke. Yaziø fiø, tubi yã, lá gbëo iø ku gã ní

gāo yāo. Beewa õ yāzipiç iç gē Kpaciwa e Wueçwa. Tó neç zōçkù, õ aaì da ñ neçne sô.

Wapiç gbā sô, a maa wàç te felekaayä doñpizi wàç gèòe. Bleble laaa gbæa, wàli kale màa sô, Baa ge Naa lí felekaa fiç da neçne. Ì Bibeli yāzi pç kë yāaç peleuné, asa Bibeli yāpiç mé neç daà zéwa ñ n kua aafiao yādane zînda û.

Bibeli yādaa neçne za uaá yã gbiaç, tó aa kà wè aañ e siiñ. Bibeli sé, ní wá kua yã gbiaç çlçné. Lua yādanepi zîdâwéee. (Iko 6.7). A maa yādaa neçne âsñanenzí to ua pç gao.

Tó wá ye wà Bibeli yādada neçne aa bç maa, yāzækaleac gwa ke.

- † Lua dñnia kea. (Daa 1 - 2).
- † Lua wá ké gõe ñ nçeo, wá dodoakõe, nenoena ñ negõenao dodoa kõee.
- † À kù wàç wá dodoakõekipi dõe.
- † Baa ké gõe ñ nçeo dodoakõe, ampla mpii aa doñ Luæe, an gbëe de a deelao.
- † Lua gõe ñ nçeo gbà ne'ia zé, bee maae. A yái Lua ikoyão dilei. À kù wà te ikoyäpiczié. A maa gõe nçse, nçe sô aà zâke. A gbæa aai neç i ñ kõo.
Lua wá me kë. Wá mepiá pç maae, i kù wà yâvâike ñ wá meoo. À kù wàç zôble Luæ ñ wá meòe. Bee yái i kù wàç vâike ñ wá meoo.

Gbāsīkēa, tabamia ge tabapi kaa, esewengbāa mōmōa, igbāamia, ge yāvāi pāleō kēa. Gōe gōekēbō nōe nōekēbō, ikoyāo ku a musu kē à kū wàc teiē. Lua báa ula kē Adamu ní Evao. I kū wàc kō'oòo, à kū wà pōnańzie. I kū nēnēna àc kō'o ní negōena gōekēbōò mē negōena su àc kō'o ní nēnēna nōekēbōò. Aasuli kō'oò bauo! Wàli laaidōmá. Felēkaayā guu tō faai lē gé we oi, wiyāe. Yā beeá yā pō wili o pāpā no! Yāpić guu nēc líc yāe dō giao, mē wili yāe dané a musuo.

Tó gbēo ku ua, lēkāa yā bee taawa ní zānguoá wiyā no ! A maae, sema Baa lí yāo bōoleke a negōenae gōekēbō yāmusu ní zī pō ì kēcē.

Naa sō, i yādoǔpi bōoleke a nēnēnae māa. Tó Baa ní Naaō aai yāpić bōoleke ní nēnēo, nepić ní pō gbea ní gbēnaowā bāasisie. Kási a gbeaapi guu aa e aa a wásawasa dō, i ea à ní da laasoo yāaau. Baa ní Naaō mē kū nēc yādanepi ma ní leu.

Baade ua mē yā bee taa dadakii ū. Kyokpēo ní gāliō, an zī mē gbākāa yāpiē ū gbēōne ní ua.

Nēc ì yāo gbea a musu maamaae, asa aa laai vī maannē. Bee guu aa gí yā dafu pāleō dōio. Lá a maa nīlī yāwe, ní ne gbaò sō, asa yālalaa guu ū ne ì yā dōu.

Kpelewa wali yāo wemá gōekēbō nōekēbō yāmusui?

À kù wà wemá wásawasaε, wásu wemá ní mɔafiloo, ké ne
e yā gbá dጀ yai.

Wáli dɔnílε wàli ɔlɔnε lá pɔtuo da ní sao yā de: bleɔ, gbɛɔ,
sãɔ, koo. Pɔ beeɔ ɔlɔnε aaiɔ dጀ ke gbɛñazina doñ ní pɔpíco.
Gɔɔ pɔ níle yāpi oné, ní ikoyā pɔ kù wà tei ɔlɔnε.

Yā dafu pɔ nle dané, à kù aàɔ swágagaa yā vĩ teie. Yā dafu
ní swágagaaao mé ì to wà ɔnɔkū.

Gɔɔ pɔ negɔe lé gɔekeme sé, ge nenoɔe lé noekeme sé, gɔekeea
ni a fጀ dedewà. Màaes lɔ ní negɔeo. Bee yā mé tò za ne wɛ
kuεpla kɔsi àɔ yā beeɔ susu dጀe ní lá a ke aɔ azia kúa dጀo.
Lá à kù wà yāo dadané e a laasoo àɔ zɔɔkūn we. Bee a dɔ
nele à azia kū gɔɔ pɔ laasoo beeɔ mòwà.

Yādaa ne wɛ kwiε gɔeɔ yāmusu, nɔeɔ yāmusu

Sea za wɛ kwi e g̊eo, õ negɔeɔ ì na peleawa, nenoɔeɔ ì na
papaawa, õ me ì na lileawa. Tó g̊eeɛ, ì lesɔlɔ, aà lɔɔ ì lile,
aà kāɔ ì paε, aà me yā pâleɔ ì lile. Õ yā pâleɔ nideɑ ì g̊e
aà meu, õ aà bea ì lile. Tó nenoenae sɔ, ì na okūawa, aà
laasoo ì lile.

A maa wà dɔaa wà yādada nee melileaɔ ní laasoo pɔ aaì
te melileapiɔziɔ yāmusue. Tó wi dɔaa wà a yā bɔɔleke
neeo, yāyaaa mé ì g̊e. Tó wi laaidɔ newa yāpi musuo, a
fጀ g̊o daavāikenə û. Yā pɔ Baa ali wetei ní ewaasoɔn we.
Yāpiɔ dɔ neɔle aac lá Lua wá ké yā gbá dጀ.

Nɔ̄ daalea

Nε pɔ̄ aai ka màaō, a maa wà nɔ̄sia yādadaneo. Nɔ̄siaá ne daaleae. Gɔ̄e n̄ nɔ̄eo wulea n̄ kɔ̄o gbea ɔ̄ ì daale. Tó gɔ̄e gbene n̄ nɔ̄e gbeneo nàkɔ̄wa, ɔ̄ ne ì daale.

O n nee n̄ kpale n̄ siwà, ké zâkea gbea ɔ̄ wì wule n̄ kɔ̄o, asa màa Lua dile. Tó wa kɔ̄sè màa, ɔ̄ wì nepi de dɔ̄, mé nepi pɔ̄ aɔ̄ nama ampla mpii. Tó gɔ̄e wùle n̄ nɔ̄eo, ɔ̄ n̄ ì daale, ãma à maa aa kɔ̄sεε, aai gbasa wule n̄ kɔ̄o.

Sema nɔ̄e ze n̄ a gɔ̄o ado, gɔ̄e ze n̄ a nɔ̄o ado.

Ayāmeto i kū aa wule n̄ kɔ̄o kɔ̄sesaio. Tó màa no, nɔ̄e a nɔ̄si, kási ne pɔ̄ a i aɔ̄ de uane ūo, ɔ̄ wì me naaene. Tó i yāke a zéwa màao, ne aɔ̄ mae vī à ɔliaaazio.

Tó gɔ̄e gbe nàkɔ̄wa n̄ nɔ̄e pɔ̄ò, gbēnazīna mé dàale we kò. Baa ké a de nɔ̄'itēna ū gĩa neasakpeu, Lua mé à aà ikàsa, a gbēpi dɔ̄ kò. I kū wà zé weeble wà aà bɔ̄ neasakpepi guuo. Tó wà aà bò, wà gbē pɔ̄ Lua aà kè dèn we.

Nɔ̄sia

Netēna ì daale, ìo ku gu pɔ̄ Lua kèke nɔ̄e nɔ̄se guue. Tó à kè màa, ɔ̄ wi me nɔ̄e nɔ̄si, ɔ̄ ne ìo zɔ̄okū neasakpepi guu. Õ Lua ìo dɔ̄ nepile ào zɔ̄okū, aà megwu ìo paes e wào gé ne'ii, ì ka mɔ̄ kẽokwi. A maa nɔ̄sindée líc ble maa blees, ké à e ẽ gyāone, aà me ìo aafia, ne ìo zɔ̄okū a zéwa.

Ne'ia

Tó ne kà ia, nɔsindee ì gé ne'ikii, aà nɔse'õma ì gẽgẽ yoo. Wãwãpi ìo ku e ne ge bɔò. Nɔe lootoo ne'inaç mé aaì dɔ nɔsindeeçle an ne'ia guu. Õ an sɔu ì maà n̄ netēna kpaa n̄ gbáao n̄ yã sëia pɔ wì ke nepieo.

Tó wà ne'ì aafia, pɔna sà zõœ uadeõne. Tó nenoena ge negõena a da là, lá ne ì bɔ a da gbeeu yãi, wa fõ oè, gu pɔ Lua kè nɔee osoobokii û, õme ì wẽwẽ, õ netēna ì bɔu.

Gẽkẽbɔ yã n̄ nɔekẽbɔ yão

Baa mé a gẽc a gẽkẽbɔ yã bɔoleke a negõeõne, Naa mé a nɔeç nɔekẽbɔ yã bɔoleke a nenoõeõne sõ. Aai a bɔolekené zéze lá yã i lile. Yã pɔ ì lilepi keeo mé zõöküaç û, kãç bɔlea, lɔç ì lile.

Naa mé a nɔeç yã bɔoleke a nenoõeõne, i ɔkũayã bɔolekené. I oné, tó au lé bɔmá, aasu vĩakeo, lá ì ken we. Gõoeç aubɔamá ìo nɔse'õma vĩe. Lá ìo dẽn we lɔ.

A maa nenoë ào bee gbá dõ maamaae e ào gé aà lei, ké aà e õ yãbɔnsae pɔ ì to vĩa n̄ kúpië.

Baa i zĩ'aeyã bɔoleke a negõenaë, i oè zïewá a í geele e à bòwa, atësa gwã. Lá ìo dẽn we, tó asu è màa, asu to vĩa a kûo. Í bee taa bɔaá pɔsiayã no, ãma a maa negõena ào bee weele n̄ aziaoo ba!

Baa i oè lɔ, nɔe ni a fɔ ào aà dε. Lua mέ dìle màa, ãma a maa wào wazia kúa dɔe. Lá màa ìo dε, ayãmeto wì nɔse, wì zãke. Õme ì to wà wulea ní kõo nide. Zãkea gbea mέ maa wà wulea ní kõo. Lá màa ì kené, a maa negõe aào azia kúa dɔ, ké aà e õ kõo'oa ní nɔeo pɔ a gé moi ní wulea ní kõoe. A maa Naa yãdoúpi bɔoleke a nenoee lɔ.

Wulea ní kõo ni pɔ ì dede gõewa, ìo pásí maamaae. Lá ì ke gõee, té õ wa fɔ leeuð. Teá pɔe wá aafia yãi, ãma tepi i su gõ kai ū zïeo. Tó té ku gu pɔ de ào kuu, ìo kãfia vïe, ãma tó té sù fèle gu pɔ de à feleuo, kai sà zõo.

Beewae ní wá megupi yão nideao. Nõsea ní zãkeao, õme gu pɔ Lua dìle tepi lí feleu kii ū. Tó tepi fèle gu pɔ de à feleuo, wulea ní kõo bee mò ní yãpásion we.

Kõnidæa bee ì daale gɔc pɔ negõe ewaasokemé sèe. Nenoë kii sɔ, gɔc pɔ àle papaæ. Bee yãi a maa maeo lí dɔ ní neøle ní tefelækii yâkækæao e a felegɔc ào gé kái. Pɔ pɔ wali tekakii pi kekeð, õme yâdadaané ní ledamáo ū.

Lá màa ì ke, a maa ne ào a gbá dɔe, asa tó wa kë a zéwa, yãvãi no. ãma à kû nepi ào dɔe, iɔ azia kúa dɔ.

Ledaané yãe beeowao:

- † Lua yãzækalea guu kõsea gbea mέ kû wà wulea ní kõo.
- † Wulea ní nɔeo zadõ wi nɔpi seoá yãvãiε, gbé fua azia kûi yãn we.

† Wulea n̄ n̄ ge n̄ gō pō ni seoo, i to gyā bui kaali n̄ leε, gyāvāi pō i n̄ le deňla mé Sida ge kēnupua ū.
Daapi kea i n̄ kefenke ūkpa, i n̄ beeε láa. Tó aa kà kōseawa, a yā i ūakpańn̄, kē baasē sīana ku we lōo yāi. Asa gō n̄ n̄p̄io aalič kō naai vī lōo, aalič ye kō yāi lōo.

Yādadaa ne wē kue'aañ e gea ae.

Tó wàle yādané yāeč dōč guu, a maa gōeč n̄zei n̄eč n̄zeie, asa ne pō kà bee taawač daazéwa iō zī'ū zīeče, yāč fō dēde ne bee taačwa gbāugbāu. Ņ an ledama maà líc àao! Ņ aaì me: Lá wa yei wa kee. Gōč bee sa ū aaci be n̄ ūnōkēsāmao. Za ne wē kue'aañ leu e aà ge zōčkūò, a maa Baa ledawà kē aàč ku n̄ aà laasooo, asu sāaaguo, kē à e ē yāe beečne: maakēsai, zōa, sole.

- † Kua a zéwa mé gbia. Baač yā'o a kēao kū aàli kōsēe. Ņme zīkeá lá aale òwa ū. Asa neč i mōafili dōmá kpaae. Mae pō i yā'o mé ili zīke yāpiwao, aà neč lí we misillexeo.
- † Sīana mé kū wàlič o. Lá wàlič ke neč e dōkeč n̄ sīanaon we. A maa wà mikē eetoawa n̄ yāba'ulena kēkeāč.
- † Yā pō baade alič yá mé yeakōi ɔlōakē ū, i to ne n̄ a maeo aao kō naai vī. Mae pō an laasoo iō ku yā pō

ní neç yei keanéwa, mé aa ní neç gbà laai, an neç i ní yãmaæ.

† Àli kale, íli yã'o ní kõo. Bee mé maa, ledama ní tẽo yã lí gẽ ní swãu kãndoo.

Ãma tó wì kale wà yã'gwa ní kõo, bee a to yã pø wálë yá ledama ní tẽo yãmusu, neç aa a gbá dõ.

Né pø kà wè kuepla e gea aeç pii dõ lá gõekëbø ní nçekëbø ní yã de, mé aa dõ lá wì keñño. Yã pø maa mé de ké maeç to ní neç yã bee bøole ma ní leu. Ní beeo, aa gí a daside mai ní gbënaç kïio, atënsa a pø pø aa mà, wa a sãasã dõo. Bee yãi à kale, í gwa ní kõo, í yã pø neç mà gu pâlei gbeamá. An oaé gbea, õ á dõ sa lá á ní da a zéwa. Neç daa zéwa yãzïndaon ke:

- † Ea ní idadané yã pø ní dàné yãa, za wè siiñ e kuëdowa.
- † Yã pø ne lé gbeama pii, níli wewà.
- † Yã pø de luasisiyã ū kua dasi guu ní lá a maa wàò nízïa kúa dõo.
- † Ní to swãgagaayã àç ku yãpiç guu ní yã pø de ua gea ae üo, yã'gwa kea zéze ní ua webøao ní blekëao. Níli gu pø baade a waa ledæ, dò búç kea, níli to an o àç ku yã'gwa. Bee a dçnlé aac kõ naai vĩ an lé iç doñ lõ.
- † Lá ne a yãma, níli ze bee leu, ní swãdç aà yãi, nsuli ní tàae eo. Tó nlé yã'oñño, níliç weeamá.

† Nili weelε ñ yā pɔ ne lé keɔ dɔ̄ zezeaaazi sai. Asa zezeaaazi laasai a to àa feeε.
Laguledɔ niliɔ wabike Luawa n neɔne dodo.

Nili dɔníle yāe beeɔ guu lɔ

- † Tea gbēna maaɔzi.
- † Taala maaɔ ñ bao taala maaɔ kyokea.
- † Luasisia zaa dile ñ wabikea Luawao, ké aà e yā gbá dɔ̄ i kasaakū, i ɔnɔkū a yāzəkaleaɔ guu. Tó nlε ke màa, nlε n ne da zé maawaε.
- † Aàliɔ Bibeli kyoke, iɔ a waaipa, iɔ a yāeɔ kū a miu.
- † Aàli gé gā ñ gāo luasisia ñ Bibeli yādadaao guu, tó kāaaapiɔ kɔ̄siaanc.
- † Aali yā pɔ lé ïadamáɔ okɔ̄ε, aali wabike kɔ̄ε, ké aa e gbāa e, Lua i dɔnlε.
- † Dɔ an sáadee pɔ yādoñ lé ñ keclε, ní ñ gba sɔ̄.
- † Yāpi ke ñ laaio ñ wabikea Luawao, ní kpale gbēpāleɔ gēzī, lá a ke nepiɔ yāmusu ñ yādadaanéɔ ñ zī pɔ aa keɔ ñ nɔkpamaɔ ñ gōkpama maaɔ eanéɔ.

Wɛ pɔ gēɔ guu, ewaasoc ñ wēndiaɔ gāli iɔ kuε an yāɔ gea aε yāi. Wá Yesu gāli ñ Yesu gāli pāleeɔ ì yāɔ zekale lɔε, ewaasoc ñ wēndiaɔ yāi. Aaìɔ yāeɔ kεa ñ kɔ̄e oac vī. Tiasa, maeɔ àli kɔ̄eɔ oa zekale ewaasoc ñ wēndiaɔne, í dikprenaeɔ kεa dilené lɔ. Asa yā pɔ a neɔ zedɔ kesai ñ pɔna

kesaio, ì to aa si yāu gōo. Ó aaì gōo vāikenao ū, gbē pō aaci níziakūadōo ū.

Gu pō áli yāmaae tāmaa gba dau á neo yāmusu, a keeoñ ke lō. Atēsa ne wēe kuepla e gea ae.

- † Luasisi yādadaa gā ní gāo, Bibeli yādadaa, a gbea aali kōkpaalekpaa, lá wì ke Pasiteeo kāaa guuwa, aali Lua taasile, aali wabike Luawa. Āma a kū gbēzō mendo ào kuñic, ilic weteñzie.
- † Yā pō ali ní me weeke, aai bānolekii keke, aali kpedo gbē pō an o lé ní kpe leone, aali gbada, aali yā dafuñ zé weele.
- † Aali ɔkakōu, aali zīke, libaa, ikalekii keke, í yā pāle, dasi búa keea.
- † Olia yāo. Tó wà yā pō ì ka negue sè, gālie bee i yā pō ále e a musu o, gāli kee i yā pō ále e a musu o lō.
- † Pō'cbōnaa lea, lesina, lesia oosi ní pō'cbōnaa leao.
- † Kōce'o, ge videoe, ge teatikea.
- † Meweea kō bui dodoao oa.
- † Ozidadaa, bēbea, felekaayā gwaa.
- † Blēkea dadaa nenoeone.
- † Ewaaso ní wēndiaa gāli dilea lá wì kewa.

Zibee pii kōsi mae da neonee, a maa wà yādanede e ní gbē pō ali weteñzio. A maa wà dōnaa e zīpi guue. Wa fō dōnapi keeo weele maepi guu. Baalea, pō'cbōnaa lea,

kōcē daané, ɔzīc dadaa, kīnakea, felēkaayāc, baa nēpič dezic, an c a fō àc ku yādadaa bee taač guu.

À lēda á nečwa l̄ aa mikē yāpāpāc keawa:

- † Wulea n̄ kōo yā faaiboa n̄ n̄ nōkpamao ge n̄ n̄ gōkpamao.
- † Mikēa taala p̄o lē wulea n̄ kōo yā'oo kyokeawa. Ge a fotooč gwaac, ge a videoč gwaac. Ge a bao taalač, ge a sīnimaa p̄o lē lá wī kec ɔlōnēč. A maa wāli videoč gwa n̄ laaioe, asa a daside vāie mē yādčcsaič di n̄ guu n̄ gbāsīkēa bui pii.
- † Ásu wei á nečne aa gé video vāi gwaio.
- † Kōč p̄o i n̄ me fele oa n̄ nōeo maa.
- † Ō p̄o gōč e i wā n̄ nōeo n̄ mēfelič.
- † Ewaaso n̄ wēndiao ɔmamaakōwa. ɔmamaakōwaá kōseac gbea yāe, asa ɔbiibiiakōwa mē wulea n̄ kōo sōu ū.
- † Ewaaso n̄ wēndiao faaiboampla.
- † Dabudabukea.
- † Telepaa n̄ lotolipaa. I gōč ūa siwà pā, mē i gōč da yāfaasaikēau.

Ewaaso i laasooke zīeč i mē, wā wule n̄ kōo e wāč gé kōseie. Ewaasoeč ič e tō wi bee keo, wač e n̄ gāae lí gbāaoe. Wēndiaeč wīč e sō, wa ne e ioe. Laasoo bee taaá laasoo

kpaanlae. Gõe pø menakè à nõsè, õ à gbasa nɔpi dõ, ge nõe pø menakè à zãkè, õ gõepi gbàsa aà dõ, aaì kua newa yã? Menanao kõse iò gbiae, mé an neç iò baaa vĩ. Bee lé me gyãe i kpané ñ ne'iaoon we. Bee gbea tó gbẽc dã e aa kõsè, aaìo kõ naai vïe mé an kua ñ kõo iò nae, mé an baasë iò gbää.

Nõsea a zewa

Nõsea mé ua ëkpalea û. Tó nõsea kè a zéwa, ua iò aafiae. Tó a de màa, wa ɔlia neɔzi e a zéwa. Nõsea iò maa tó nõ ñ gõo lé doû. Maakõe pø a to aao Lua pœä ke an kua ñ kõo guu a bø wee. Lua pœä de kpelewa nõsea guu ni ? Daalea 2.18 guu Lua mè: Gõe kua ado maao, má dɔnlede keè aà gbëdo ûe. Nõsea, i ke ké wà e wào wule ñ kõo yãie adoo! Ké gbẽon plapiç aao gbëke vĩ ñ kõo yãie. Gõe ñ a naoçá gbëna fëeëçne, mé nõeá gõe gbëdoe.

Bee lé me tó aale yã'o ñ kõo, aali tó boo na lío bø ñ leu. Tó aale yã'o ñ kõo, aali me kpelewa wá kei? Wá sé kpelewa ni? Lá gbë lé e, ili o a gbëe. Bleblea gbea, gbëon plapiç lí faaibo ñ Luao. Aali ñ neç yã ñ yãpale pø a aikené ñ ñ neç gwa ñ kõo. Polu mè: Nõsea kù aào ku a zéwaes gbâsïsai. Gõ ñ nõo lí wei kõe a zéwa yãkelesai (1Kln 7.1-5).

An ɔdaakõwa mé a to an neç aao ñ kua nide. Kõnaaikæa ñ ëa vãiøo mé a to an yã teke. Tó gõ a nõ naai vïo, ili zeaanc

adoo, kási an neɔ̄ gé yãpi dɔ̄imáe. Mé yãea yãdadane bee musuo.

Yã pɔ̄ Lua lé yá medoũkèpi guu mé de an neɔ̄ n̄ yãma ũ (Mal 2.13-15). Tó Baa n̄ Naaoo yei màa, sema aaɔ̄ de luayãmanaɔ̄ ũ. Gbéɔ̄ kua n̄ ua Lua yãmaa n̄ zĩkeawàò mé kǔ àɔ̄ de nɔ̄sea n̄ neɔ̄ gwaaø ëkpalea ũ. Nɔ̄sea n̄ zãkeaoá kua n̄ kɔ̄ e n̄ wẽni leu yãe. Giakɔ̄zi i ua n̄ neɔ̄ ɔ̄kpaø. Ké Lua mè: Nɔ̄sea n̄ zãkeao mé ua ëkpalea ũ, aa zĩke yãpiwa sãnu. Baa n̄ Naaoo, aa n̄ neɔ̄ gwa a zéwa yãkelesai.

Kpelewa wà dɔ̄ neɔ̄le aa kɔ̄se sɔ̄ukei?

Kɔ̄seaá legbëa Luaæ bila wáa yãe. Gɔ̄ n̄ nɔ̄o aa zeò wàò ku n̄ kɔ̄ e n̄ wẽni leue. Aa zeò wa kɔ̄ aso sée, wi n̄ uakpa gu pɔ̄ waç n̄ neɔ̄ gwau, wi sɔ̄uke n̄ neɔ̄ yãmusu, n̄zìa yãmusu n̄ busu yãmusu lɔ̄.

Nɔ̄wëeleaá yã gbìaø maamaa, Baa n̄ Naaoo dɔ̄ n̄ neɔ̄le yã bee musu, ké aa e bɔ̄ nɔ̄ maawa, aai kɔ̄se. Tó ne kà wẽ bee leu, n̄ na faaiboaaaanc nɔ̄sea yãmusuwa. Lá a ke à gbé pɔ̄ wa kɔ̄se wàò ku n̄ kɔ̄ e n̄ wẽni leu e.

Wetea yãe beeɔ̄zi

† Nɔ̄ ge gɔ̄ pɔ̄ kɔ̄sì n̄ gbéø luasisiyã guu, tó gbé ye nɔ̄ ge gɔ̄maa e, sema aà Luayã kǔa àɔ̄ gbää. Baa n̄ Naaoo

kù an ɔ àc ku a guue. Pclu ò wásawasa à mè: Ásu nakòwa n Yesusaideoo (2 Kln 6.14). Gbé bee taa sea i kòsi n Yesudeeo. Dó n nele aà gbé pɔ zè n Yesuo láawa weele.

† Gõ n nco kua n kõo wé a dasie. Tó aale yádoú yá mé aa ãnõ, ã aac na n kõo siana, aai gõ Baa n Naa ù gbezã.

À kù ewaaso laasooke, nɔ pɔ á ye aàc de a neç da ù zia, aà yãc n aà dàac ì maa. Maa n wëndiao, aà laasooke, aà ewaaso pɔ a dàa maa weele, iç de a neç mae maa ù zia.

† Wàli weté yãc beeɔi: Gbépi aafia, aà yãkeac, aà dàac, aà kua dasi guu, aà pɔblea yãc, aà laaidøa azíawa, aà zíkeac, aà zíaküadøa, aà luasisiyãc.

Yäädeç mé aaì gõké nee. Aa mè aaì nɔ weele nee. A keeɔ iç zé vĩ, a keeɔ sɔ líc zé vĩo. Tó daeɔ pɔ è we kò, bee mò. Aali lasooke gbéon plapiɔ kua n kõo yãwa lɔo.

† Tia sɔ, ewaasoeç i nɔsea sɔuke, aali leza n bëdeçwao. Lá aa kɔ'è gòc, nɔsea ge zâkeac mé fèle we. Õ aaì mae zɔc laaide pɔ aa yãc dɔc bòcbo. Tó yã a zéwaæ, a maa an bëdeç líc n yã dɔ. Yâpiɔ mé a to aa laasoo maa ke aa gõ maa ge nɔ maa e n neçne. A maa gõ n nɔo yã men aaɔc beeɔ ke.

† Aac yã pɔ aale yáç n yã pɔ aa yeiɔ dɔ.

† Aa kō daeō dō.

† Aa kō luanaaikēa dō.

Daē lee plapiō yā'o ní kō ní gbēna naaideō ní wabikeao. Yāpiá mēna yāe, sōukea yāe, kē gbēpiō aaō ku ní kō e ní wēni leu yāie. Ānsueblea i gō bedeo nō bedeo gbēke kāfī e nōse gō ge kaō. Baa kē yāo lé lile, ānsueblea i laao. Ānsueblea gō tia ḡweelékii ū gueōe.

A gō kā sa, kē wā wete felekaa ānsuebleai ní gupua pō Lua yā mōdō, wí yā pō maa weele wā dile. Tó nōse kāikū, dō n nēle aā a nōse yāzēkalé lá Yesu gāli a yā dīlewa. O zō blea sai.

Yā pō maa mē yeakōi ní misiileakōeo ní pōnao ū, gbēon plapiō i yā pō aa yei o Luaē ní bedeo ní ní gbēnaō wāa, kē wā ní uakpa ní Lua dōnleo, gu pō wa gēgēu ní pōnao, an kua iō báaa vī gupiu, iō de ní Yesudekē seela ū.

Baa ní Naaō maakōe

Nēō gwaa maa, i bō Baa ní Naaō maakōe kīie. Wēle guu, tō maeō lé doū, ū nēō ke maa, yā dadakōiō fō nēō keke adoo, sema tō nē maeō lé aō doū. Wāle kōaikeónō kyokpēu, maeō mē aa ḡdamá sa ní Luayā dadaané ãsñanenzō ní ewaasoc gāli yākeā pō a nēō zedō.

Tó maeɔ lé doũ, ì dɔ neɔleeɛ, aa fɔ yã zĩ'ñõ baa vĩ n̄ yõa pɔ lé n̄ leo. Yõa ì ne le kyokpεu a nedeeɔ guu n̄ gbé gbãaɔ guuo.

Tó ne lé misiile a maeɔne, yã nae. Āma yãeɔ guu, tó àle faasaiyã kε, Baa ge Naa ado a fɔ yãpi gõgõo. Tó aa gè gbé pãleɔ lè, aa wete yãpizi, aai gõgõ. Dasi mé ì kpé sé! Aa ziblē yã dasi pɔ lé ïada neçwaçwa. Bee yãi ledoûkea ài vĩ zõo.

Gõa mae ge da ûá Lua gbae.

Yã sëia pɔ Lua dìle gõe n̄ nɔeoen ke à mè, àɔ ne'i, íc kõ. (Daalea 1.28). Ne'ia mé bui dasiküa û, uaɔ guu, busuɔ guu. Nepio gwaa a zéwa lá Lua yeiwa, õme a to uadeɔ n̄ busudeɔ Lua yã dõ. Ne pɔ aale n̄ maeɔ yãmaɔ, an maeɔ pɔ ìc namáe. À dëeka à á neɔ gwa lá Lua yeiwa.